

Utomhuspedagogikens inverkan för familjens välmående i småbarnspedagogiken

En kvalitativ enkätundersökning

Monika Lumislahti

Examensarbete

Socionom

2023

Lärdomsprov

Monika Lumislahti

Utomhuspedagogikens inverkan för familjens välmående i småbarnspedagogiken

Yrkeshögskolan Arcada: Socionom, 2023

Identifikationsnummer:

9075

Uppdragsgivare:

Stiftelsen Sedmigradsky

Sammandrag

Utomhuspedagogik har blivit attraktivt i småbarnspedagogiken. Daghem bildar utomhuspedagogiska grupper och nya naturdaghem grundas. Syftet med denna studie är att utreda om utomhuspedagogik påverkar småbarns hälsa och välbefinnande och i sådana fall på vilket sätt, samt om utomhuspedagogiken på barnets daghem har påverkan till familjens välmående. Som teoretisk utgångspunkt har använts Fröbels och Vygotskis tankar om barnets utveckling i tidiga barndomen. Friedrich Fröbels tankar påverkar fortfarande starkt i den finska småbarnspedagogiken. Fröbels starka tanke var att naturen för samman barnet med lärandet. Vygotski har en sociokulturell syn då man utvärderar barnets utvecklingsnivå. Han tänkte att kunskapen finns inte direkt i barnet utan kunskapen finns i miljön där barnet vistas. Jag har använt mig av kvalitativ forskningsmetod och utrett föräldrarnas upplevelser genom enkät. Till enkäten har deltagit föräldrar som har haft sitt barn i utomhusgrupp året 2022 i småbarnspedagogiken. Enkäten har analyserats genom kvalitativ innehållsanalys. Innehållsanalysen tyder på att utomhuspedagogiken har en inverkan på småbarns hälsa och välmående. Analysen hämtade även fram att hela familjens välmående påverkas. Fördelar om utomhusverksamhet bland småbarn fanns många. Analysen har hämtat fram behov av att öka på information och delaktighet för familjer i småbarnspedagogiken. Utomhuspedagogiken är ett pedagogiskt verktyg som motiverar barn att lära sig och den hämtar förändring till alla familjemedlemmars välmående.

Nyckelord: Utomhuspedagogik, välmående, småbarnspedagogik, familj, Stiftelsen Sedmigradsky

Degree Thesis

Monika Lumislahti

The impact of outdoor education on family well-being in early childhood education

Arcada University of Applied Sciences: 2023

Identification number:

9075

Commissioned by:

Foundation Sedmigratsky

Abstract:

Interest in outdoor education has increased in early childhood education. New outdoor groups and nature day-care centers are being established. The goal of this thesis is to find out whether participation in an outdoor education group increases the child's well-being and health effects, and whether a child's participation in an outdoor education group affects the family's well-being and, if so, how. As a theoretical starting point, I have used Fröbel's and Vygotsky's views on the stages of a child's development in early childhood. Friedrich Fröbel's ideas still live strongly in Finnish early childhood education. Fröbel's strong idea was that nature connects the child to learning. Vygotsky had a socio-cultural point of view when assessing the child's level of development. Vygotsky thought that the child does not have skills, but the skills are in the environment in which the child grows up. In my thesis, I have used qualitative research and found out parents' experiences using a survey. Parents whose child was in an outdoor education group in 2022 in early childhood education participated the survey. I have analysed the answers to the survey using the method of qualitative content analysis. It suggests that the children who participated in the outdoor education group have had an impact in terms of health and well-being. The analysis showed that the well-being of the whole family has also increased. Participating in the outdoor education group brought out several benefits for the child's well-being. The survey brought out the need for families to get more information and the will to participate in the planning of early childhood education. Outdoor education is a pedagogical work tool that motivates the child to learn, bringing well-being to the whole family.

Keywords: outdoor education, wellbeing, early childhood education, family, foundation Sedmigratsky

Opinnäyte

Monika Lumislahti

Ulkopedagogiikan vaikutus perheen hyvinvointiin varhaiskasvatuksessa

Yrkeshögskolan Arcada: Sosionomi, 2023

Tunnistenumero:

9075

Toimeksiantaja:

Säätiö Sedmigratsky

Tiivistelmä:

Varhaiskasvatuksessa on kiinnostus ulkopedagogiikkaa kohtaan lisääntynyt. Uusia ulkoryhmiä ja luontopäiväkoteja perustetaan. Tämän opinnäytetyön tavoite on selvittää lisääkö ulkopedagogiseen ryhmään osallistuminen lapsen hyvinvointia ja terveysvaikutuksia sekä vaikuttaako lapsen osallistuminen ulkopedagogiseen ryhmään perheen hyvinvointiin ja jos vaikuttaa niin miten. Teoreettisena lähtökohtana on käytetty Fröbelin ja Vygotskin näkemyksiä lapsen kehityksen vaiheista varhaislapsuudessa. Friedrich Fröbelin ajatukset elää edelleen vahvasti suomalaisessa varhaiskasvatuksessa. Fröbelin vahva ajatus oli, että luonto yhdistää lapsen oppimaan. Vygotskillla oli sosiokulttuurinen näkemys arvioidessaan lapsen kehitystasoa. Vygotski ajatteli, että lapsella ei itsessään ole taitoja vaan taidot ovat ympäristössä, jossa lapsi kasvaa. Opinnäytetyössäni olen käyttänyt kvalitatiivista tutkimusta ja selvittänyt vanhempien kokemuksia kyselyn avulla. Kyselyyn osallistui vanhemmat, joiden lapsi oli ulkopedagogisessa ryhmässä varhaiskasvatuksessa vuonna 2022. Kyselyn vastaukset on analysoitu kvalitatiivisen sisältöanalyysin menetelmällä. Analyysini kertoo että ulkopedagogiseen ryhmään osallistuneet lapset ovat saaneet vaikutusta terveyteen ja hyvinvointiin liittyen. Analyysi toi esiin, että myös koko perheen hyvinvointi on kasvanut. Ulkopedagogiseen ryhmään osallistuminen toi esiin monia hyötyjä lapsen hyvinvointiin. Kysely toi esiin perheiden tarpeen saada enemmän informaatiota lapsen terveysvaikutuksista sekä tahtoa osallistua varhaiskasvatuksen suunnitteluun. Ulkopedagogiikka on pedagoginen työväline, joka motivoi lapsen oppimaan tuoden hyvinvointia koko perheelle.

Avainsanat: ulkopedagogiikka, hyvinvointi, varhaiskasvatus, perhe, säätiö Sedmigratsky

Innehåll

1	Inledning.....	4
2	Bakgrund.....	4
2.1	Utomhuspedagogikens historia.....	5
2.2	Utomhuspedagogik i småbarnspedagogiken	5
2.3	Småbarnspedagogikens lärmiljöer	8
2.4	Samarbetet med föräldrarna.....	8
2.5	Utomhuspedagogik i småbarnspedagogiken	9
3	Tidigare forskning	10
4	Syfte och frågeställningar	14
5	Teoretisk referensram.....	14
5.1	Per Hedbergs teori om utvecklingen hos barnet.....	15
5.2	Vygotskis sociokulturella syn.....	16
5.3	Fröbels syn på småbarnspedagogiken	17
6	Metod	18
6.1	Processen	19
6.2	Enkät.....	20
6.3	Analysmetod	22
6.4	Etik.....	23
6.5	Forskningens tillförlitlighet.....	24
7	Resultat och analys.....	24
7.1	Resultat	25
8	Diskussion	27
8.1	Resultatdiskussion.....	27
8.2	Metoddiskussion	31
8.3	Förslag på vidare forskning	33
	Källor	34
	Bilagor	37

1 Inledning

Examensarbetet hämtar fram hurdana förändringar föräldrarna upplever i barnet då hen är delaktig av utomhuspedagogik på daghem. Intresset för arbetet har jag fått genom mitt arbete på daghemmet genom att jag har varit med om att starta en utomhuspedagogikgrupp tillsammans med daghemmets miljöpedagog. På vägen av pilotgruppen har vi gjort aktivt samarbete med föräldrarna när vi har planerat strukturer och innehåll till verksamheten. Målet i mitt examensarbete är att få information om hur utomhuspedagogiken stöder välmående för barnen. I mitt arbete i småbarnspedagogiken har jag erfårit barnets glädje av utelekar, skogsutfärder och kreativitet av att få producera av naturens produkter. Jag vill göra aspekten på välmående mera synlig.

Eftersom barnet utvecklas fysiskt snabbt behöver hen mångsidig aktivitet för att få tillräckligt stöd till växten och utvecklingen (Koivula et al., 2022). Verksamheten i småbarnspedagogiken planeras mångsidig för att stöda barnets holistiska utveckling. Jag vill hämta fram hur småbarnspedagogiken kan stöda barnets hälsa genom att utnyttja utomhuspedagogiska miljöer i verksamheten.

Under studierna till Socionom har jag upplevt att psykisk ohälsa drabbar allt flera personer under livet. Med examensarbetet vill jag hämta fram även aspekten till att öka på psykisk hälsa från tidig barndom dvs förebygga ohälsa hos barn. Eftersom det hör till socionomen inom småbarnspedagogikens arbetsuppgifter att stöda barnets välmående (Talentia, 2022) upplever jag att min uppgift som socionom i småbarnspedagogiken konkretiseras under examensarbetets gång. Genom resultaten kan jag bidra till att öka välmående för barn.

2 Bakgrund

Detta kapitel berättar om hur utomhuspedagogiken har utvecklats samt hur den syns i verksamheten i småbarnspedagogiken. Tidigare forskning presenteras i kapitlet.

2.1 Utomhuspedagogikens historia

Utomhuspedagogiken går bakåt till antikens tid. Kända filosofer som Aristoteles (384–322 f.Kr.) hade en filosofi av sinnen och praktisk erfarenhet (Brügge & Szczepanski 2018). John Dewey och Maria Montessori hämtar betydelsen av kontakten i lärandet (Szczepanski 2007). Dewey (1859–1952) pratade om förstahandsupplevelser och kunskap som barnet lär sig från praktiken. Hen ville se helheter och pratade om sambandet mellan tanke och handling. Erfarenhet höll Dewey viktig i pedagogiska verksamheten. Dewey höll det viktigt att endast aktivitet och erfarenhet räckte inte utan även reflektion var viktigt för barnets lärande.

Formerna i utomhuspedagogiken har utvecklats under åren. Historiska ursprunget kommer till Finland från Friedrich Fröbel som grundade Kindergarten i Tyskland. Fröbel ville att barnets utveckling skulle främjas genom att planera miljön så att den skulle vara så gynnsam som möjligt för att barnens behov skulle utvecklas. Miljön skulle väcka intresse menade Fröbel. Hans syfte var att pedagoger skulle se till att miljön och de pedagogiska utmaningarna stimulerar barnens lärprocess (Forssell, 2005).

2.2 Utomhuspedagogik i småbarnspedagogiken

En av den centrala uppgiften i småbarnspedagogiken är att stöda föräldraskapet. I grunderna för planen inom småbarnspedagogiken (Utbildningsstyrelsen 2022) ställs förutsättningarna för kvaliteten för arbetet. Samarbetet skall vara bindande, väcka tillförlit för båda parter och vara jämlikt. Samarbetet styrs av barnets och familjens behov, barnets rättigheter samt diskussioner som förts tillsammans med föräldrarna. Grunderna för småbarnspedagogiken ger krav till att ta barnet med i planeringen av lärmiljöer och att lärmiljön skall väcka intresse i barnet. Lagen om småbarnspedagogiken (540/2018) uppdelar fostringsarbetet i första hand till föräldrar och småbarnspedagogikens uppgift är att stöda hemmet.

Kärnan i utomhuspedagogiken på daghemmet är att lyssna på barnet. Det är viktigt att bemöta barnet sensitivt och bevara delaktigheten i centrum. Målet är att barnet blir hörd

och sedd. När man planerar innehåll och lärmiljö tas barnet med i planeringen. Då man är ute med barnen fäster hela gruppen lättare fokus på faktorer som intresserar ett barn i gruppen berättar Mari Parikka-Nihti från Suomen latu oy. Närmiljön och olika fenomen inom naturen är oftast sammanbindande faktorer som binder även föräldrar samman till delaktighetsprocessen. En funktionell föräldrakväll eller en gemensam skogsutfärd hämtar djupare förståelse mellan pedagoger och familjen (Fågel et al., 2021).

Glädjen i utevistelsen för barnet fungerar som en motivator för barnets lärande. När barnet får följa vad som händer i naturen genom sin egen upplevelse och när man tillägger samspelet med andra barn och vuxna kan vi bidra starkt till positiv lärmiljö för barnet. Glädjen bidrar märkvärt till lärandeprocessen. Barnet utvecklar sitt logiska tänkande och förbättrar problemlösning samtidigt som känslan av glädje binder barnet till läroprocessen. Vidare säger författarna att grunden för att barnets motorik skall utvecklas bygger på att hen får möjligheter att prova och röra på sig. Detta kräver tid och frihet. Skogen och omväxlande miljö utmanar barnet att röra på sig, klättra och springa. Naturen erbjuder rum och möjlighet att öva på motoriska kunskaper utan att pedagogen behöver neka eller lugna barnet för att det inte finns rum. Motoriska kunskaper utvecklas för barn under skolålder snabbt. Utvecklingen sker snabbare ute. Finmotoriken utvecklas också ute genom att plocka stenar och bär med pincett-grepp. Att bygga koja utvecklar finmotoriken och vid sidan om utvecklas matematiska, sociala och kreativa kunskaper hos barnet (Parikka-Nihti et al., 2014).

Parikka-Nihti och Suomela (2014) berättar att omgivning med varierande växtlighet bidrar till att minska på allergier hos barn. Trots att uteluften innehåller pollen av björk och al kan man påverka minska på kvaliteten av luften genom trädslagsval. Finns det inte möjlighet att ha trädgård på daghemmet kan det finnas möjlighet att odla solros och ärter vid fönstret i vårsolen. Alla barnen i gruppen skall erbjudas jämlika möjligheter att få delta i verksamheten i naturen. Det finns inget man inte kan förverkliga för att barnet är litet men i planeringen av verksamheten skall man komma ihåg att ta i beaktan barnets kognitiva kunskaper. Naturen får barnets fantasi, kreativitet och delaktighet att blomstra. Genom pedagogisk dokumentation får pedagogen möjlighet att utvärdera barnets utvecklingsskeden och behovet av stöd. Pedagogen inom småbarnspedagogiken dokumenterar barnet i lek och diskussioner. Viktigast är inte verksamheten som barnet gör

utan faktorerna som pedagogen kan utvärdera med hjälp av samspelet. Genom pedagogisk dokumentation kommer pedagogen närmare barnet och får möjlighet att förstå barnet och hans processer inom fantasi och kreativitet. Verksamheten i naturen lyfter upp glädje och erbjuder erfarenheter till barnet. Pedagogisk dokumentering i naturen binder bemötandet av barnet och sensitiviteten samman (Fågel et al., 2021).

Det finns tillgängligt allt flera böcker och tv-program om att vara förälder. När man tar i diskussion välmående aspekten växer diskussionen till flera dimensioner, det finns många åsikter om olika saker. Det är bra för fostraren att komma ihåg att det råder ett litet kaos i situationen (Lämsä, 2013). Av att vara förälder krävs mycket. De behöver vara medvetna om fostringstänkande och förfarande och ta i hänsyn flera behov i vardagen. Samtidigt som långa arbetsdagar tar krafter i vardagen. Småbarnspedagogiken är i stor roll att hjälpa och vägleda familjen (Koivula et al., 2022). Forskarna här tänker att småbarnspedagogiken har en stor roll att stöda familjer för att orka i vardagen.

Soini&Sääkslahti (Koivula et al., 2022) berättar att barnet lär sig beteendemodeller redan i tidig barndom om det gäller att sitta vid televisionen eller spelmaskinen på soffan eller att vistas och leka ute. Här kan vi lära barnet redan tidigt ett hälsofrämjande modell. Det har forskats att fysisk aktivitet hos barn minskar på möjligheten till psykiska utmaningar senare i livet. Även utmaningar i sociala kunskaper framkommer mindre hos barn som vistas mycket utomhus aktivt.

Föräldrarna är i central roll då man talar om barnets utveckling. Grunden för samarbetet är att föräldrarna behöver få tillräcklig information. De behöver kunskap om vilka faktorer som påverkar barnets välmående och upplevelse av en bra barndom och vilka faktorer som fungerar som verktyg för barnets sociala utveckling och lärande. Förutom detta behöver föräldrarna få veta hur de kan stöda deras barn och hur de kan skapa en god relation till barnet. Fortfarande idag känner pedagoger att föräldrar är deras motståndare och föräldrar kan ha känslan att pedagoger inte lyssnar på dem. Om föräldrar och pedagoger inte har samma syn blir det utmanande att samarbeta för barnets bästa. Föräldrarnas förväntningar på innehållet av småbarnspedagogiken kan vara krävande och då är det skäl att ta reda på hurudan information de har fått om verksamheten på

daghemmet. Har pedagogerna berättat om det viktigaste till familjerna eller har de berättat det som de har tänkt föräldrarna vill höra. Pape (2013) berättar att efter en runda på sin förskola i Sverige kom det fram att det har mest varit pedagogerna som hade byggt upp förväntningarna till föräldrarna.

2.3 Småbarnspedagogikens lärmiljöer

I grunderna för planen för småbarnspedagogiken säkerställs barnets lärmiljö utvecklande, inkluderande, som skall främja lärande och som skall vara hälsosam och trygg samt tillgänglig. Med lärmiljö menas lokaler, platser, gemenskaper, metoder, redskap och tillbehör som stöder barnens utveckling, lärande och kommunikation under sin dag i småbarnspedagogiken. Grunderna för småbarnspedagogiken säger att lärmiljön skall planeras och utformas tillsammans med barnen. Syftet med lärmiljön är att den ska stödja barnens naturliga nyfikenhet och vilja att lära sig. Den ska motivera barnet till fysisk aktivitet, lek samt att undersöka samt uppleva och uttrycka konst. Barnet ska ha möjlighet att utforska världen med alla sina sinnen. Även naturen, gården, lekparken och den övriga byggda miljön utgör lärmiljöer för småbarnspedagogiken. Utemiljöer erbjuder upplevelser, material och mångsidiga möjligheter att leka och undersöka (Utbildningsstyrelsen 2022).

2.4 Samarbetet med föräldrarna

Samarbetet mellan pedagoger och föräldrarna är viktigt i småbarnspedagogiken. Målet med samarbetet är att vårdnadshavarna och personalen ska förbinda sig till att tillsammans främja att barnen växer, utvecklas och lär sig på ett sunt och tryggt sätt. En förtroendefull atmosfär skapar förutsättningar för samarbete mellan vårdnadshavaren och personalen. Vårdnadshavarnas nätverkande och gemensamma aktiviteter vid olika evenemang stärker gemenskapen och stöder personalen i deras arbete (Utbildningsstyrelsen 2022).

2.5 Utomhuspedagogik i småbarnspedagogiken

Människor uppfattar på olika sätt på begreppet utomhuspedagogik vilket kan bero på vilken tidigare erfarenhet man har inom uteverksamheten. Det finns en möjlighet i begreppet utomhuspedagogik som öppnar för olika möjligheter till att tolka hur utomhuspedagogiken ska bedrivas. Därför gör pedagoger olika didaktiska val i sin undervisning utomhus. Utomhuspedagogik används ofta till att bygga på pedagogiken inomhus (Sandel 2004).

Enligt Folkhälsan (2023) betyder utomhuspedagogik att barnen rör på sig och lär sig mer om sin näromgivning. Barnets kunskaper i att samarbeta med sina kamrater utvecklas. Hen lär sig om naturen och hur hen skall ta naturen i hänsyn i vardagen. Syftet är att barnen upplever naturens hälsofrämjande känsla. I utomhuspedagogiken flyttar sig barnets grupp till en ny miljö, utomhus. Barnen och pedagogerna planerar, genomför och utvärderar dagen tillsammans med pedagogerna.

Studier visar att variationsrika naturpräglade utomhusmiljöer sänker stress och ökar koncentrationsförmågan. Resultat i matematik, språk och naturorienterande ämnen förbättras då lärmiljöer växelverkar med varandra (Linköpings Uni. 2023).

Suomen latu (2023) berättar att naturen erbjuder en optimal lärmiljö för barn i småbarnspedagogiken och förskolan. Den möjliggör en mångsidig och pedagogisk verksamhet inom alla delområden i planen för småbarnspedagogiken. Pedagogik som bygger på fenomen och upptäckande för barnet är naturligt för barnet då barn i alla åldrar kan hitta något som intresserar i naturen. Då både barn och vuxna får möjlighet att vistas i naturen får de alla njuta av naturens positiva inverkan för hälsan och välmående: och det är roligt. Utomhus ökar barnets observationer om sin omgivning. Hen får möjlighet att diskutera och fråga om olika fenomen och blir därmed hörd av pedagoger och andra barnen i gruppen. Därmed möjliggörs barnets delaktighet i småbarnspedagogiken samt att hen får möjlighet att påverka planeringen av sin lärmiljö och lär sig att ta hand om naturen. Barnets rörelse och aktörskap ökar med utomhuspedagogiska verksamheten.

Närmiljön har en funktion att utveckla och stöda hälsan genom att erbjuda mikrober som bidrar till bättre motståndskraft. Genom att vistas i naturen får barnet naturligt mera rörelse till vardagen. Detta innebär en direkt förbindelse till att barnet lär sig en livsstil som innehåller mera rörelse och mindre tid vid rutan. Som lärmiljö stöder barnets närmiljö sociala förhållanden och hjälper till att motarbeta mobbning. Med mångsidig verksamhet påverkas barnets motivation till lärandet (Suomen latu 2023).

Utomhuspedagogiken som pedagogisk och didaktisk inriktning har djupa rötter i Norge genom friluftslivet, men har under årens lopp spridit sig och utnyttjas nu på olika sätt runt om i världen. Om vi ska kunna ta hand om vår natur i framtiden behöver människor känna en förbindelse till miljön. Pedagoger fungerar som förebilder i att ta hand om närmiljön eftersom de överför sin syn på naturen till barnen (Niklasson & Sandberg 2010).

3 Tidigare forskning

Arbetet började med att läsa litteratur om ämnet. Både böcker och artiklar har använts. Jag valde litteratur av pålitliga källor både som böcker och vetenskapliga artiklar. Från EBSCO valde jag sökorden outdoor, nature and children and well-being och outdoor education and children och outdoor and children and Norway. Från Theseus användes osallisuus, luontopedagogiikka och outdoor pedagogy med Högre YH, endast en källa med högre YH har använts. Som grund har jag även dagliga erfarenheter i daghemsmiljö av barn och föräldrar.

Bilton och Harris berättar att lärandet i naturen har hämtat mera motivation till barn eftersom barnen upplever naturen positivt. Situationen när Bilton och Harris forskning började gällde 22 barn och deras dagliga rutiner och motivation till lärandet. Av 22 barn vistades 16 av barnen inne på fritiden i huvudsak. De tillbringade dagen vid audiovisuella apparater genom att spela eller titta på tv. Mycket verksamhet skedde sittande vid bord. Barnen ritade, pysslade eller läste. Lärarna i barnens skola prövade undervisning utomhus. Utomhusundervisningen hämtade motivation till barn som tidigare hade haft svårt att koncentrera sig till lärandet eller som inte var intresserade av ämnet. Praktiska

undervisningsmetoder hjälpte barnet att minnas olika fenomen från historia. Barnen upplevde undervisningen utomhus inspirerande. Agendan var att lära sig vikingarnas historia. Barnen fick äta som vikingarna och tillverka redskap som vikingarna använde. Praktisk verksamhet underlättade barnets lärande och motivation till lärandet. Även föräldrar lade märke till att deras barn hade blivit mera intresserad av historia och berättade gärna även hemma om olika fenomen i historia som barnet inte varit intresserad om tidigare (Bilton&Harris 2019).

Alla vet att det är hälsofrämjande att vistas mycket ute men småbarnspedagogiken erbjuder traditionellt få möjligheter till familjerna att delta i planeringen av verksamheten på daghemmet då enheterna förverkligar egen pedagogik och praktiska arrangemang i vardagen. Vaaramos (2021) forskning visar att familjerna vill vara delaktiga i planeringen av verksamheten och vid beslutsfattningen. De vill få omfattande information om sitt barn och hens välmående. Lagen om småbarnspedagogiken (540/2018) säger att småbarnspedagogiken skall möjliggöra familjen till möjlighet att vara delaktig att få information och delta i planeringen på ett sätt som passar familjen bäst. Hiltunen (2022) berättar i sin forskning att utelek stöder barnets motoriska och psykiska utveckling. När naturen påverkar stressnivån hos barnet utvecklas barnets självreglering och utmaningar i koncentrationen minskar.

Paulina Hiltunen (2021) tar upp att mödrar i lägre socioekonomiska grupper vistas oftare i naturen med barnen än de som har högre ekonomi. Hälsorelaterat har man märkt att även små barn som vistas mycket i naturen har mindre utmaningar i koncentrationen och de är sällan hyperaktiva. Hiltunen berättar vidare att utevistelsen tillsammans med barnet har en förebyggande inverkan till marginalisering och utanförskap. Föräldern och barnet får möjlighet att träffa andra barn och upphålla sociala förhållanden. Hiltunen presenterar vidare resultatet om Dagens-projektet som har kartlagt hur barnfamiljer vistas ute. Det kommer fram att barn under 6 år använder tid vid digitala verktyg i medeltal 75 min/dag. Barn under skolåldern vistas mera ute tillsammans med föräldrar. Suomen latu, Metsähallitus och Suomen partiolaiset har bland andra aktörer försökt sammanställa digitala program och utevistelse berättar Hiltunen (2021).

Adams och Savahl (2017) tar fram i sin forskning att barn som fått vistas ute i tidig barndom känner mera behörighet att ta hand om naturen även senare i livet. Naturen ger många kunskaper till barnet och lär dem empatiförmågor samtidigt som holistiska välmående uppehålls. Även här stöder Adams och Savahl forskning tanken om att när stressnivån är mindre ger det möjligheter till barnet att koncentrera sig till ämnet och använda sin kreativitet friare. Detta motiverar barnet även i äldre ålder att vistas i naturen och håller viktigt att ta hand om den. I forskningen hade man sammanfattat både historia och utevistelse. Utevistelsen hämtade mera motivation till upplärningen som lärmiljö då barnen fick möjlighet att se och prova göra saker i naturen.

Sue Elliott (2014) har forskat hur barnen påverkas då det flyttas från inomhusverksamhet till utomhuspedagog i Australien. Lärare har hämtat fram att barnen behöver mindre papper och pennor. Barnen saknar inte dem eller leksaker lika mycket utomhus. Även föräldrar till barnen har hämtat fram aspekten att barnet trivdes mera utomhus och frågade inte efter leksaker lika mycket som tidigare så barnet var placerad i inomhus grupp på daghemmet. Barnen trivdes bäst i en miljö med stora stenar, buskar och träd som barnet hade möjlighet att klättra i. Lärare till barnen hade observerat utveckling i sociala färdigheter hos barnet. Barnen bråkade mindre och hade kunskaper att förhandla med kamrater i bråksituationer. Barnets IT-kunskaper hade utvecklats då hen hade möjlighet att använda audiovisuella apparater till dokumentering. Även lärarna själva upplevde att det var roligt att komma på jobb varje dag. Lärarna i denna forskning från Australien tror på barnfokuserad småbarnspedagogik då hen har möjlighet att uppleva stunden. Utomhuspedagogiken hämtade möjlighet till större delaktighet till barn, pedagoger och familjen. Elliott hämtar fram aspekten om att utomhuspedagogiken stöder barnets välmående och hälsa. Det är viktigt att stöda barnets välmående redan i tidiga barndomen.

I norsk forskning kring utepedagogisk verksamhet visar det sig att sociala biten är liten bland familjer då de deltar i ute verksamhet. Familjer väljer mera evenemanget för att få aktivitet än för att träffa andra människor. Föräldrar har som mål att barnen skall få träffa andra barn. Då man har frågat barn vad som varit roligast svarar de att allting är lika roligt. Fostrarna har lagt märke till att barnen deltar gärna i olika aktiviteter men barnen har bråttom till följande aktivitet och har svårt att stanna i stunden. Bästa stunder upplever barnen att ha under stunder då de äter lunch i naturen tillsammans med andra

familjer och medan föräldrar diskuterade med andra föräldrar. Under tiden hade barnen möjlighet att leka med andra barn fritt (Skar&Gundersen&Brian, 2016).

Forskningen hämtar vidare fram resultat om att stora evenemang är populärare men barnen trivs bäst i mindre evenemang. Exempelvis är evenemang med flera aktivitetsprogram med många deltagande familjer populärare bland familjen än skogsutfärder i mindre grupp. I mindre grupper upplever både föräldrar och barn lugnet av naturen. Som resultat i forskningen hämtades aspekten att norska barn inte längre spontant leker i närmiljön eller söker sig till skogen lika mycket som tidigare. Familjen har schema-lagd vardag och tiden räcker inte till spontan verksamhet. Det är lättare att åka till färdigt arrangerade evenemang som en professionell har planerat. En viktig aspekt som forskningen kommer upp med är att upplevelsen att få glädje av naturen blir vid sidan då tiden inte räcker till spontana upplevelser i naturen samt att vuxna ordnar stora evenemang med mycket planerad verksamhet (Skar&Gundersen&Brian 2016).

I forskning bland barn i åldern 3–4 år i Australien kommer det mest upp bland barnen att de önskar ha de håller rörelse och sociala möjligheter i utomhuspedagogiken. Barnen håller leken som viktigast i verksamheten. Möjligheten till rörelse och att få leka med olika kamrater under dagen är viktigt för barnen. Speciellt viktigt håller barnen att få använda sin fantasi i leken och få leka rollerkar. Även observation och möjligheten att omväxla fysiskt lekplatser var viktigt bland barnen i Australien. I Australien har småbarnspedagogiken som mål att öka på delaktighet och samhörighet. När man frågar australienska barn vad de minns av daghemmet då barnet är redan i skolåldern kommer det fram att de bästa minnena kommer från verksamhet utomhus. Merewether ser en viktig aspekt här att utveckla utomhuspedagogiken – den är ju mest omtyckt av barnen (Merewether 2015).

Barnen tar mest upp upplevelser av rörelse i artikeln. Ivrighet och glädje av att få klättra, hoppa, springa upp, springa ner, gunga och glida kommer fram av barnen flera gånger. Meremethew (2015) tar upp att då man planerar utomhuspedagogik behöver man utvärdera barnets möjligheter att röra sig i lärmiljön. Det behöver finnas många möjligheter till rörelse i miljön. Hen tar även upp att i amerikanska och europeiska ut-

värderingar om utomhuslärmiljöer har man planerat miljöer så trygga att barnen inte alltid har möjlighet att röra sig fritt. Då barnet är i fokus i utomhuspedagogiken är det viktigt att ta i hänsyn till barnets tankar och observera barnets sätt att tänka och använda sin fantasi. Meremethew (2015) jämför utomhuspedagogiken i Skandinavien med australienska utomhuspedagogiken och kommer till slutsats att utomhuspedagogiken i Skandinavien stöder Vygotskis tanke om att barnets tankar utvecklas i rörelse och praktisk verksamhet. Största delen av verksamheten i skandinaviska småbarnspedagogiken sker utomhus. Barnen vistas utomhus flera timmar varje dag.

4 Syfte och frågeställningar

Till socionomens uppgifter i småbarnspedagogiken hör att arbeta på ett förebyggande sätt. Med fokus på resurstanken (Talentia 2023). Detta examensarbete söker svar på hur utomhuspedagogisk verksamhet bidrar till barnets hälsa och stöder utomhuspedagogiken välmående till hela familjen. Svaren har påverkan till hur utomhuspedagogisk verksamhet kan utvecklas vidare i småbarnspedagogiken med tanke på hälsofrämjande aspekt till hela familjens välmående.

Hur påverkar utomhuspedagogiken barnets hälsa?

Hur påverkar utomhuspedagogiken hela familjens välmående?

5 Teoretisk referensram

Barnet som aktiv aktör bygger på att barnet har en stor roll i att påverka hurdan vardagen har. Man har inte tänkt på barnets ställning i samhället genom tankesättet att låta barnet vara aktiv aktör länge. Nu tänker man att barnen är lika mycket sociala individer som vuxna (Koivula., Siippanen., Eerola-Pennanen, 2004). Småbarnspedagogiken byggs upp genom att ta individuellt i hänsyn till barnet. Som teoretisk referensram använde jag i arbetet synen på barnet och dess utveckling Vygotski och Fröbel. Modellen av Per Hedberg (2004) används som teoretisk referensram. Teorin bygger på hur människor tillämpar kunskap och värderingar i naturen.

5.1 Per Hedbergs teori om utvecklingen hos barnet

Modellen har med fem olika steg som byggs av fem olika utvecklingsnivåer i personliga förhållandet till naturen. Enligt Hedberg (2004) behöver människan binda sig till kunskaperna på det steg man befinner sig innan man kan gå vidare till följande steg.

Första steget innebär att man lär sig att vistas i naturen och känna sig bekväm med det. Vara i och njuta av naturen är något man måste lära sig innan man kan gå vidare i sin utomhuspedagogiska utveckling. Grundförutsättningarna behöver vara uppfyllda för att kunna njuta av naturen. Dessa grundförutsättningar är att hålla sig varm, torr och mätt. Exempelvis kan det vara bra att gå till samma ställe varje gång man har en utomhusaktivitet för att känna sig trygg i naturen detta gäller både barn och vuxna. När barnet har uppnått detta är hen färdig att fortsätta till följande steg.

Steg två innebär att se naturen på ett utforskande sätt. Barnet har förutsättningar att se och upptäcka saker hen inte upplevt förut i naturen. Hen kan börja bearbeta intryck och lärandet i naturen blir en trevlig upplevelse för alla sinnen.

Tredje steget handlar om att förstå sammanhang i naturen och se en helhet. I detta skede börjar barnet diskutera, jämföra och undra över saker vilket gör att pedagogen har möjlighet att vara medforskare. Skedet ger möjlighet för barnet att börja dra egna slutsatser av de sammanhang hen upptäcker och har fått kunskap om i de tidigare stegen.

Genom att förstå sammanhang i naturen utvecklas kunskapen i det fjärde steget att förstå påverkan. Kunskapen ger en bild av att människor kan påverka naturen på olika sätt, både positivt och negativt. Sista steget innebär att genom kunskapen barnet fått i de tidigare stegen kan hen ta ställning till hur hen kan påverka naturens framtid.

I femte steget lär barnet sig att inse att individen har makt att förändra framtiden genom de beslut hen tar gällande hållbar utveckling. I detta skede är barnet redan mycket medvetet om miljöfrågor. Till pedagogens ansvar hör att erbjuda barnet får dessa upplevelser och att hen får möjlighet att utvecklas på stegen framåt. För att kunna göra detta behöver även pedagogerna se till att de har kunskaper och värderingar på varje steg (Hedberg, 2004).

5.2 Vygotskis sociokulturella syn

Lev Semenovich Vygotski (1896–1934) har framhållt barnets aktiva roll i hans lärande. Vygotski har tagit fram tanken att speciellt vuxna behöver vara närvarande för att barnet skall bli delaktigt. Han menade att den vuxnas roll är att leda och fostra barn att vara i kommunikation med sin omgivning (Karila et al., 2001). Pedagogens uppgift är att lära barnet att tänka själv och utvecklas till att föra leken vidare självständigt. Vygotski har en sociokulturell syn då man utvärderar barnets utvecklingsnivå. Han tänkte att kunskapen finns inte direkt i barnet utan kunskapen finns i miljön där barnet vistas. Det är den professionellas uppgift att förflytta kunskapen till barnet. Då barnet omringas av kunskap förflyttas kunskapen till barnet då språket och tänkandet utvecklas med hjälp av sociala färdigheter och samspel (Ojala, 2020).

Enligt Vygotskis pedagogik är sociala samspelet i mest central roll då barnets språk och tänkande utvecklas. Barnets förmåga att utveckla sitt logiska minne och kognitiva förmåga bygger på sociala kunskaper och erfarenheter hos barnet. Vygotskis tanke var att barnet behöver ha en person med mera kunskap nära sig. Personen med mera kunskap var en vuxen. Vygotski har tagit upp att barnet behöver kommunikation för att lära sig. Han tänker att barnet lär sig bäst av upplevelser men behöver ha som mål att lära sig nya kunskaper. Som grund i lärandet har redan uppnådda kunskaper en stor roll (Lillemyr, 2013). Då blir verksamheten intressant för barnet.

Vygotski hämtar fram utvecklingsteorin där barnet har en aktiv roll i sin utveckling. Genom lek kan barnet få erfarenheter och lära sig nytt. Leken ger mentalt och fysiskt möjlighet till lärandet då barnet har en aktiv roll i leken. Han har hämtat fram att barnet behöver ha utmaningar och utmanande uppgifter för att känna sig motiverad och ha möjlighet till nytt lärande. Genom lek har den professionella bästa möjligheten att utvärdera barnets utvecklingsnivå. Leken är föränderlig och dynamisk som innehåller samspel och skapande fantasi. Vygotski säger att då barnet leker är hans hjärna fullt med tillsammans med den psykiska energin. Vygotski märkte att barnet kommunicerar mest under rollek och att barnet härmar andra barns historier och förklaringar under leken. Dessa faktorer tyder på att ordförrådet utvecklas under leken tillsammans med andra barn. So-

ciala samspelet med andra barn har en motiverande effekt till barnets motivation och lärande. Genom att lyssna och iaktta barnet i leken kan den professionella få fram hur barnet upplever miljön hen lever i (Ojala, 2020).

Vygotskis teori kallas till social development theory. Den handlar om språkets och tankens utveckling hos barnet. Han tänkte att språket utvecklas först till ett verktyg för sociala kunskaper och därefter utvecklas språket till ett verktyg för tanken. Sociala kunskaper utgör grunden för vidare utveckling hos barnet. Vygotski hade tanken att det barnet kan göra idag tillsammans det kan hen göra självständigt nästa dag. Hens tankar samlas i lärande till dialog, socialt samspel och språk (Kauppila, 2007).

Vygotski pratade om kulturella verktyg. Med det menade han bland annat matematiska begrepp och verksamhet som bygger på de kulturella begreppen. Siffror är begrepp som man kan räkna antalet på föremål. I jämförelse behöver barnet begrepp som stor och liten, mycket och lite, mera och mindre. Dessa begrepp hjälper barnet att lösa problem i vardagen (Hujala et. al., 2016).

5.3 Fröbels syn på småbarnspedagogiken

I den finska småbarnspedagogiken påverkar Friedrich Fröbels (1782–1852) tankar fortfarande. På flera daghem har det alltid arrangerats vår och höst talkodagar. Trädgårdsarbetet förde Fröbel samman med daghemsrutiner, han hade tanken att naturen inspirerar barnet att lära sig (Parikka-Nihti et al., 2014). Fröbel tänkte att barnet lär sig genom att göra saker mer än att hen blir matad med information. Daghemmen i Finland kallades länge till barntädgårdar efter Fröbel. Fortfarande lyfter man upp i verksamheten att barnet lär sig genom fri lek, rörelselek och ledda lekar (Saari, 2021).

Fröbels pedagogik tänkte att barndomen byggs upp så att den bär till resten av livet. Enligt Fröbel lär och utvecklas barnet genom att vistas och iaktta naturen (Parikka-Nihti et al., 2014). Fröbels tanke var att barnet efter första årens sensitiva fas lär sig genom upplevelser och praktik. Fröbel använde sång, lek och leksaker som verktyg i lärandet tillsammans med rörelse och samspel med andra barn. Fröbel höll spontanitet i viktig roll i verksamheten för barnet. Fröbel jämförde barn med växter och blommor. Han

tänkte att om man tar väl hand om dem blomstrar de upp och utvecklas med hjälp av kärlek utan samhällets inverkan med kvävande regler och förväntningar. Fröbels tanke var att få barnets inre natur att utvecklas fritt (Saari, 2021).

Saari (2021) berättar vidare att Fröbel ville att materialet och lärmotoderna som användes skulle motsvara naturens behov dvs barnets behov. Behoven fick man reda på genom att följa hur barnet betedde sig spontant i miljön de vistades i. Fröbel hade lagt märke till att små barn tog gärna tag i tunga föremål som stenar och trädklossar som de sedan använde till att bygga upp leken. Fröbel är känd över sina gåvor till barn. Han tillverkade leksaker av träd som han hade utvecklat för barnet att lära sig genom didaktik och sinnen.

Fröbel har sagt att det är viktigt att barnet övar matematiska kunskaper varje dag. Det kräver att pedagogen har kunskap om hur barnet upplever och förstår matematiska begrepp. Det krävs att pedagogen kan anpassa mera krävande uppgifter enligt barnets nivå (Hujala et.al, 2016).

6 Metod

Kvalitativ forskning hämtar information av personer. Den är intresserad av hur personen upplever faktorer. Kvalitativa forskningen forskar oftast ett fenomen som i detta fall var utomhuspedagogiken och hur den påverkar barnets hälsa och familjens verksamhet. Enligt Jarl Backman svarar frågan ”hur” oftast på frågan i kvalitativ forskning (Backman, 2016).

I examensarbetet användes enkät som verktyg för att få fram föräldrarnas erfarenheter. Analysen av resultaten behandlades strukturerat för att få svaren rangordnade. Av enkätundersökningens svar gjorde jag tabeller som hämtade fram faktorer som mäter kvaliteten i utepedagogiken. Resultat från kvalitativ forskning beskrivs verbalt och numeriskt.

6.1 Processen

Examensarbetets process påbörjades våren 2022. Jag blev genast intresserad av ämnet utomhuspedagogik som lärmiljö eftersom jag jobbar i småbarnspedagogiken och har deltagit i att starta en pilotgrupp inom utomhuspedagogik på daghemmet våren 2022. Ämnet intresserade mig främst ur hälsofrämjande och välmående aspekt och jag ville hämta fram familjers erfarenheter inom utomhuspedagogiken. Syfte och forskningsfrågan växte upp under tiden som jag läste materialet. När jag märkte hur mycket utomhuspedagogiken kan påverka välmående ville jag välja den aspekten till forskningen. Examensarbetet skrevs under hela arbetsprocessens gång. Informationen av familjer hämtade mervärde och främjade delaktigheten till föräldrar och barn till att utveckla lärmiljöer utomhus inom småbarnspedagogiken. Detta hämtar verktyg till pedagoger i småbarnspedagogiken.

Enkäten skickades till föräldrar med barn i åldern 3-5år. Jag hade av begränsat högre ålder och förskoleåldern. Barn under 3 år är utebliven från arbetet trots att de yngsta barnen i småbarnspedagogiken kan vara i åldern 8 månader. Daghemmet som enkäten utfördes i hade utepedagogik för 3-5 åriga barn.

Metoden bygger på litteratur inom ämnet utomhuspedagogik och småbarnspedagogik samt hälsofrämjande för barn. Litteratur kommer från både böcker och elektroniska artiklar. Dessutom ville jag få information av familjer som upplevt utomhuspedagogiken för sitt barn i praktiken. Enkätblanketten finns som bilaga i examensarbetet (bil.1). Examensarbetet är en kvalitativ forskning.

Jag ville kommunicera med familjen för att få uppdaterad information om hur de upplevde utomhuspedagogiken och hälsofrämjande aspekten samt hur deltagandet i utomhuspedagogiken har påverkat vardagen i familjen. Med denna metod tänkte jag mig att få även utvecklingsbehov fram.

6.2 Enkät

Jag valde enkät till verktyg med tanken att föräldrarna får möjligheten att svara koncentrerat på frågorna. Frågorna formulerades så att föräldrarna hade möjlighet att formulera svaren själv och tillägga något viktigt som jag möjligen inte tänkt på. Enkäten innehöll fem frågor för att den skulle kännas lätt att svara på. Det kan vara svårt att hitta tid till långa enkätblanketter. Frågorna var valda specifikt för att få önskad information. Frågorna formulerades korta för att feltolkning kunde undvikas och jag skulle få möjlighet att få rätt information. Jag håller kvaliteten på svaren viktigare än mängden på svaren. I enkäten använde jag lättförståeligt språk vilket underlättar föräldrarna att förstå frågan rätt. Ingen information om kön, ålder eller namn samlades i formuläret. I informativa delen av formuläret berättades när svaren behöver lämnas tillbaka och att den kan lämnas i kuvertet till pedagogerna på daghemmet eller i postlådan bredvid dörren på daghemmet.

Enkät som frågeformulär hämtar fram fördelar för respondenten genom att hen inte lider av blyghet och främlingskänsla utan har möjlighet att svara och koncentrera sig till ämnet. Som utmaningar i skriftlig enkät blir att det inte bildas ett tillitsförhållande mellan mig och respondenten. Som utmaning kan anses frågan om jag kommer att få tillräcklig respons och om frågorna var väl uppbyggda för respondenten (Ryan, 2004). Fördelen med enkät är att respondenten har möjlighet att svara på den när hen har tid. Numera är det vanligare att svara på förfrågningar via internet och formulär än tidigare. Nackdelar med val av enkät som undersökningsverktyg kan vara bortfall av respondenter och möjligen kortare svar jag kunde ha fått genom personlig intervju. Även frågorna är begränsade och jag hade inte möjlighet att fylla på frågan (Ejlertsson, 2005). För att lindra bortfall påminde jag respondenterna den 30.3.2023 om att svara på enkäten. Även bortfallna svar nämns i analysen.

En enkät innebar att jag skickade ut ett fysiskt formulär till respondenten. När respondenten fyllde i sina svar i enkäten hade jag inte möjlighet att påverka respondenten. Frågorna i en enkät behöver vara lätta att förstå då det inte finns möjlighet för vidare förklaring. I planeringen av frågor tog jag i hänsyn att inte ställa för känsliga eller närgångna frågor. För att nå möjligt stor svarsfrekvens valde jag att utföra enkäten i

mars/april 2023. December är en olämplig månad att utföra enkät då människor förbereder julen likaså sommarmånaderna då flera familjer är bortresta (Ejlertsson, 2005).

Första frågan var formulerad för att utreda om familjer har kunskap om utepedagogikens och uteverksamhetens inverkan för barnet och finns det behov för mera information.

Med andra frågan ville jag få information om familjen har ökat på utevistelse eller om barnet hade tagit upp hemma faktorer eller önskemål om att få vara mera ute. Eftersom professionella i småbarnspedagogiken har en uppgift att stöda föräldraskapet och ta i hänsyn hela familjen är denna fråga ställd även i syfte till delaktighet till familjen.

Tredje frågan kom in till synliga hälsofrämjande faktorer som föräldrar kan ha noterat i barnet. Frågan ställdes med tanke på om barnet haft utmaningar i sömn eller aptit eller om något annat som varit utmanande kunde ha samband till utevistelsen. Som professionell i småbarnspedagogiken ser pedagogerna ofta förändringar i sömnbehovet och koncentrationen hos barnet då hen är mycket ute under dagen.

Med fjärde frågan ville jag få fram glädjen av naturen och med hjälp av svaren utveckla verksamheten ute mot målet att barnet skall få möjlighet att uppleva glädje i utomhuspedagogiken.

Femte frågan är formulerad att föräldrar fick hämta fram även andra aspekter. Som professionell möter jag ibland föräldrar som ställer sig negativt till att barn vistas ute dagligen och är oroliga för att barnet inte orkar eller fryser.

Enkäten (bil.2) skickades till 14 familjer med eget exemplar till båda föräldrarna. Eftersom daghemmet är ett språkdaghem med familjer som har finska eller svenska som modersmål skickades enkäten på finska och svenska.

6.3 Analyismetod

Jag analyserade svaren på frågorna i enkäten genom en innehållsanalys. Innehållsanalysen uppdelades i sex olika faser enligt Jacobsens modell. I första fasen uppdelades svaren till mindre temaområden. Detta gav struktur till analyseringsarbetet och hjälpte mig att hitta viktigaste områden inom ämnet. Detta kallas även röda tråden som binder svaren och forskningen samman. Sedan uppdelade jag de ämnen jag fått till mindre grupper, detta var andra fasen. Grupperingen namngavs då jag läst igenom svaren på enkäten. I tredje fasen skrev jag in små lånade texter från enkäten som kom upp för att få mera fram syftet med svaren det hjälpte att förstå svaren rätt. Fjärde fasen innebar att summera ihop likadana områden inom ämnet för att få en bild på hur många respondenter höll samma saker viktiga. I femte fasen jämförde jag olika svar som uppkom i enkäten och letade efter likheter för att ha möjlighet i sjätte och sista fasen hitta orsaker och förklaringar till svar som uppkom (Jacobsen, 2012).

Eftersom jag ville få resultat på både barnets och familjens påverkan av utepedagogiken skiljde jag på svaren mellan barn och familj redan i en tidig fas av analysen. Svaren på varje fråga fick en egen tabell. Särskilt fråga nummer tre hämtade många olika faktorer som behövde rangordnas. I analysen skrev jag slutligen om utmaningar som skulle behöva tänkas över då utomhuspedagogiken utvecklas vidare samt faktorer som hämtade glädje för barn och familjen samt andra faktorer som föräldrarna tog upp i enkäten. Skriftliga analysen hämtar fram svaren på alla frågor i text och i numeriska värden.

Enkäten utfördes till familjerna som hade sitt barn i utomhusgruppen år 2022. Enkäten delades ut till 14 familjer. Båda föräldrarna fick ett eget exemplar av enkätblanketten. 9 föräldrar svarade på enkäten. Svarsprocenten var 32,14 % då 9 av 28 möjliga respondenter svarade på enkäten. Frågorna 1–4 fick 9 svar. Fråga nr 5 fick 8 svar av respondenterna. Undersökningen var en kvalitativ enkätstudie. I min analys kommer jag att använda ordet respondent för de som har svarat på enkäten.

6.4 Etik

Examensarbetet gjordes i beaktan till god vetenskaplig praxis som kallas GVP. En forskning antas vara etiskt godtagbar och tillförlitlig om den har följt en god praxis under hela arbetets gång. Detta innebär att forskaren skall vara hederlig, ärlig och producera noggranna resultat (TENK 2021). Även undersökningsresultatets förvaring enligt GVP hör till god etisk praxis. Vid planering och utförandet av enkät-blanketter till familjer gav jag tillräcklig och ärlig information till respondenterna. Blanketten för forskningslov finns som bilaga i arbetet. Enkätfrågorna bifogades i arbetet.

Under processen tog jag i hänsyn aspekten tillithet och god etik. Under hela processen inom arbetet har jag varit noggrann, hederlig och arbetat etiskt. Information som forskaren hämtar ska tolkas på rätt sätt. Till etiskt arbetssätt hör att anhålla om forskningslov och att använda pålitliga källor och litteratur samt att hänvisa korrekt. Jag har anhållit om forskningslov och bifogat planen över examensarbetets plan med för tillseende. Alla källor och hänvisningar har gjorts med tanke på god praxis som innebär att hänvisningar och källor görs med APA-modellen (Karolinska institutet 2022). Litteratur och information har jag hämtat från pålitliga källor som läroböcker och vetenskapliga tidskrifter.

Jacobsen (2007) säger att deltagande bygger på fritt val. Föräldern som svarar på enkäten får alltså inte känna sig förpliktad att svara på enkäten. Hen tar upp aspekten att då en mindre grupp deltar i enkäten finns det lättare risk för att personen kan igenkännas från svaren.

I enkäten samlades inga personuppgifter eftersom identifieringen av personerna inte var relevant för resultatet för examensarbetet. På detta sätt försäkrades personuppgifterna sekretessbelagda. Jag förstör blanketterna då examensarbetet är godkänd. Jag informerade eventuella respondenter vad enkätens syfte är och berättade att deras deltagande är frivilligt. En informativ enkät lockar respondenten att svara.

Genom att respondenten svarade på enkäten var hen informerad om att hen deltar i undersökningen. Genom att förvara respondenternas svar konfidiellt försäkrade jag att deras svar inte lyckades att igenkännas. Jag hade informerat ändamålet av svaren i enkäten och att jag förvarade svarsblanketterna i ett låst utrymme.

6.5 Forskningens tillförlitlighet

Jag hade planerat frågorna enkla för respondenten. Frågorna var översatta till finska så att även finskspråkiga familjer hade lätt att förstå frågorna för att minimera feltolkningar. För att minska bortfall av svar så mycket som möjligt påmindes respondenten om deltagandet i enkäten. Genomförandets tidpunkt var genomtänkt för att minska bortfall. Formuläret var lätt att fylla med fem frågor och lämnandet av formuläret var enkelt då kuvertet följde med och den kunde lämnas till daghemmet i samband då barnet hämtades till daghemmet.

Många bortfall kan påverka tillförlitligheten. Jag omvandlade svaren till hundradelar för att ge ett tillförlitligt resultat. Enligt Ejlerthsson får enkäten en tillförlitligare resultat om svaren delas i numeriska värden. Om svarsprocenten är liten ger likstyrda svar tillförlitlighet till resultatet (2002).

7 Resultat och analys

Enkätsvaren rangordnades per fråga och efter att jag visste hur många svar jag fått räknade jag ut svarsprocenten på alla respondenter som deltagit i enkäten. Sedan räknade jag ut svar per fråga. Enkätsvaren rangordnades enligt tema. Då fick jag ordning på svaren och alla svar med i tabellen. Sedan skrev jag in meningar som respondenterna skrivit för att komma ihåg vad svaret betyder i helhet inom ämnet. Liknande svar uppdelades till gemensam kategori för att se vilka faktorer respondenterna tyckte lika om. I följande fas letade jag likheter och olikheter i svaren för att tänka ut förklaringar till svaren. Små sidogruppningar gjorde jag främst inom verksamhet som familjerna utför tillsammans eftersom den frågan hämtade väldigt många svar. Gjorde skillnad på sommar och vinter verksamhet för att kunna få ett tillförlitligt resultat där alla svar kommer med. I analysen fanns även en tabell till önskad inverkan för barnet eller familjen men inga svar uppkom i den kategorin. Då alla svar var tabellsatta var det lättare att skriva en skriftlig analys om resultat.

7.1 Resultat

Familjerna svarade med omfattande svar på frågorna som tyder på att de är engagerade till att få påverka småbarnspedagogiken och att de är intresserade av ämnet utomhuspedagogik. Frågan som behandlade om föräldern fått tillräcklig information om utomhuspedagogikens inverkan på barnet samt hurudan information skulle hen ha önskat fick fem svar att de inte fått information om utomhuspedagogikens inverkan på barnet då en respondent svarade att hen inte behöver information om ämnet. En respondent svarade att hen fått lite information om hur utomhuspedagogiken påverkar barnet. Sju respondenter skulle ha önskat sig mera information om utomhuspedagogikens inverkan till barnets hälsa och information om forskning inom ämnet. En respondent önskade sig info-brev och var tacksam om fotografier som skickats till respondenten dagligen. Fyra respondenter önskade sig information om vad barnet gör i praktiken i utomhusgruppen.

Andra frågan jag ställde föräldrarna behandlade om barnets förhållande till naturen under tiden hen deltagit i utomhusgruppen. En respondent svarade att hen inte märkt någon förändring ”vi har inte märkt förändring men vi vistas mycket i naturen från tidigare”. Fem respondenter svarade att barnets intresse för naturen har ökat. Föräldrar berättar i enkäten att barnet vill vistas mera ute ”är intresserad av fåglar och naturen och barnet har lättare att hitta på verksamhet utomhus”. Barnet håller miljöfrågor viktiga och aktuella. En respondent svarade att deltagandet i utomhusgruppen har hämtat stark allmänbildning till barnet om naturen och omgivningen. Fyra respondenter berättade att barnet gärna vistas i miljön där utomhusgruppen vistas under daghemsdagen. Barnet vill visa till familjen närmiljön och hittar på verksamhet ute.

Till frågan som behandlade förändringar som föräldrarna upplevt i barnets hälsa och välmående svarade fem respondenter att barnet har lärt sig att gå märkvärt längre promenader än tidigare. Tre respondenter tog upp aspekten att barnet har varit tröttare efter daghemsdagen ”barnet somnade ofta på hemvägen från daghemmet”. Tre respondenter svarade att barnet har fått bättre aptit. Respondenterna svarade att barnet äter mera och har ökat förståelse på hälsosam kost samt att måltiden påverkar på hur hen orkar under dagen. Fem respondenter svarade att ”barnet sover lugnare och har lättare att somna ”desto mera vi är ute dess bättre sover vi”. Två respondenter svarade även att barnets

förståelse för vilans viktighet för orkande har ökat. Två respondenter svarade att barnet var mindre sjuk under utomhusgruppen.

Verksamhet utomhus som hämtar glädje barnet eller hela familjen är mångsidig. Sex familjer av 9 svarade att familjen får glädje av att göra promenader, utfärder och picknic i skogen. Svaren berättar att familjer gör långa utfärder till skog och parker tillsammans. Familjer trivs ute och hittar på verksamhet ute som att bygga kojor och äta picknic tillsammans. Fem respondenter svarar att familjen tycker om att skida och skrinna på vintern samt cykla och simma på sommaren. Fem familjer njuter av utelek på hemgården. Tre respondenter berättar att familjen gör trädgårdsarbeten tillsammans. Dessa svar berättar att familjer gör mycket tillsammans ute även hemma i närmiljön. Föräldrar erbjuder sina barn möjlighet att delta i vardagliga sysslor. Två respondenter bygger kojor tillsammans av käppar och annat som kan användas till material i naturen. Två respondenter berättar att familjen får glädje av båtliv. Fyra respondenter gör utfärder till olika lek-parker varierande. Två familjer får glädje av att åka pulka tillsammans på vintern. En respondent berättar att hen har utmanande att vistas ute på hösten då det är kallt och rus-kigt. ” Vi är väldigt tacksamma att daghemmet vistas ute i alla väder”.

Tre respondenter svarar att hemleken och käpphästlekar är barnens favoritlek och barnet leker även självständigt och har förmågan att hitta på verksamhet ute. Två respondenter svarar att barnet njuter av att leka med vatten ute och att upptäcka naturen i ro. Alla fa-miljer berättar att strandlekar med sand och vatten är populärt på sommaren. Gemen-samt med alla familjer var att alla cyklar tillsammans. Sju familjer berättar att barnet kommer gärna till daghemmet och väntar på att få leka utomhus med sina kamrater. Dessa sju respondenter berättade även att barnet känner glädje av att få vistas ute då inga gränser för rörelsen finns. ”Barnet har utvecklats mycket motoriskt och hen har bli-vit modigare att prova på nya lekformer utomhus”. Två familjer njuter av båtliv.

Vid möjlighet till fria kommentarer kommer det upp att sex respondenter upplever ut-omhusgruppen har varit en positiv upplevelse och fortsättning önskas. Två familjer önskar att barnen skall ha möjlighet till längre vilostund under dagen eftersom barnet är trött efter dagen på daghemmet. En familj önskar mera möjligheter för bordsuppgifter som det blir mindre av utomhus, familjen är orolig att barnet inte klarar av skolans krav

i framtiden. En respondent är imponerad av att utomhus fördelas inte lek mellan flickor och pojkar och barnen leker mera i blandade grupper. Barnet har mindre bråksituationer och alla har kompisar. En respondent har varit imponerad över barnets kreativitet att hitta på lek utan leksaker – ”fantasin utvecklas”. En respondent hämtar upp sin oro om pedagogernas verktyg ”har pedagogen möjlighet till samma verktyg som pedagogen som jobbar inomhus på daghemmet”. En respondent är orolig för förändringar i personalen vid frånvaro. En respondent är tacksam för att barnet får vara mycket ute och att hen inte har varit sjuk. ”Härligt att barnet får vara barn ännu – hen får leka och röra på sig” svarade en respondent.

”Utomhuspedagogik är super, vi önskar mera av det även till andra än 4-åringar” önskade sig tre familjer i frågan där ordet var fritt. Barnet har även visat sig vara engagerad till sin miljö. En förälder berättar att barnet har diskuterat behovet att använda bilen då resorna är korta med tanke på att bilen inte är ekologiskt hållbar med tanke på naturen ”en verkligt bra allmänbildning”.

8 Diskussion

I detta kapitel kommer jag diskutera och analysera resultaten jag fått i mitt arbete genom ett kritiskt förhållningssätt utifrån bakgrunden, teoretiska utgångspunkterna och svaren ur enkäten. Syftet med detta examensarbete var att ta reda på om hur utomhuspedagogiska gruppen påverkar barnets hälsa och familjens välbefinnande och i sådana fall på vilket sätt. Frågeställningarna som jag ville ha svar på var *”hur påverkar utomhuspedagogiken barnets hälsa?”* samt *”hur påverkar utomhuspedagogiken hela familjens välmående?”* Syftet och dessa frågeställningar besvarades både i teoridelen och i enkäten.

8.1 Resultatdiskussion

Vaaramos (2021) forskning hämtar liknande svar gällande föräldrarnas önskemål om information. Föräldrar vill ha mycket mera information gällande välmående om sitt barn samt mera information om vad barnet gör i praktiken under dagen på daghemmet. Familjer vill vara delaktiga. I svaren av föräldrarna i enkäten kunde jag känna igen engagemang och vilja att delta till barnets småbarnspedagogik. Föräldrar vill ha information

om hälsofrämjande faktorer men även information om vad barnet gör i praktiken under sin dag på daghemmet. Föräldrarna är intresserade av barnets välmående och faktorer som påverkar hälsan.

Aspekten om att barnet lär sig vistas i naturen stöds även likväl av familjer som av Adams & Savahl (2017). Även föräldrar upplevde att barnet har blivit mera nyfiken i naturen av att få upptäcka den självständigt eller tillsammans med en vuxen. Barnet har fått möjlighet att lära sig på ett mera praktiskt sätt genom att få upptäcka naturen och miljön. Respondenter ansåg också att barnet har erbjudits en möjlighet att lära sig allmän bildning genom utomhuspedagogiken. ”Barnet känner igen fåglar och växter”. Bilton&Harris (2019) forskning stöder också aspekten att barnet får motivation att lära sig genom att upptäcka och prova saker i naturen. Motivationen att lära sig ökar genom praktisk verksamhet.

Australienska forskningen av Sue Elliott (2014) stöder respondenternas upplevelser om att utomhuspedagogiken stöder barnets välmående. Barnet är mindre sjuk, vilar och äter bra. En förälder svarade att ”ju mera barnet är ute desto bättre mår vi”. Även resultatet om att barnet inte saknar lika många leksaker stöds av forskningen. Barnets fantasi och tänkande utvecklas utomhus och hen lär sig att använda naturens verktyg till lek.

Då jag jämför forskning i Norge till examensarbetets resultat avviker den. Familjerna i enkäten tog inte upp tidsbrist eller att de skulle önska sig ledd verksamhet med många möjligheter. Respondenterna vistades mycket tillsammans med familjen utomhus med varierande verksamhet. Familjer som deltog i enkäten trivs ute på gården, närmiljön men gör även utfärder längre från hemmet. Familjer har varierande innehåll i aktiviteterna allt från simning och båtliv på sommaren till skidning på vintern. Gemensamt med norska forskningen av Skar&Gundersen&Brian (2016) var att barnen deltar gärna i all verksamhet och äter gärna ute. Enkätens familjer gjorde mycket utfärder och picknik tillsammans då norska föräldrar inte ville själv delta aktivt i uteverksamheten. Norska forskningens föräldrar upplevde inte glädje av utomhusverksamheten då familjerna som svarade i min enkät upplevde glädje och vistades gärna ute tillsammans med barnet med olika former av verksamhet. Av familjerna som deltog i enkäten kunde jag dra slutsats

om glädje av uteverksamhet. Enkätens respondenter tog inte upp schemalagd vardag eller utmaningar att hitta tid till uteverksamhet.

Per Hedbergs modell känns igen i respondenternas svar genom att barnet har blivit tryggt i närmiljön av daghemmet och vill vistas där även efter daghemsdagen. Familjerna använder sig av barnets daghemsmiljö och gård även på fritiden. Barnet vill gärna hämta hela familjen med till samma utflyktsplatser som hen vistats i under daghemsdagen. Barnet är tryggt i dessa miljöer då hen vistas där dagligen.

Steg två är igenkännbart genom Hedbergs (2004) modell men även genom Frøbels tankar (Saari 2021) om att barnet lär sig småningom att forska självständigt och använda naturens produkter till leken utomhus. Föräldrar berättar att barnet trivs även ensam på gården och hittar på själv verksamhet ute genom att använda sig av naturens produkter som käppar. Barnet har hittat sitt sätt att forska naturen och tillämpa dess möjligheter till leken.

Från Hedbergs (2004) teoris tredje till femte steg syns i barnet då föräldern berättar i sin respons att barnet har fått en bra allmänbildning inom miljökunskap och barnet undrar över saker och vill diskutera fenomen som gäller miljö och natur. Barnet vill genom sitt eget förfarande påverka naturens hållbarhet och berättar även till familjemedlemmar om hur viktigt det är att hålla naturen ren eller tänka över om familjen behöver använda bilen till kortare resor eller kunde de använda cykel i stället. Barnet är engagerad till natur och miljö.

Vygotskis (Ojala 2020) tankar kan kännas igen i enkätsvaren. Pedagogerna har lyckats lära barnet att njuta av naturen som har motiverat hen att lära sig nytt. Barnet har lärt sig att upptäcka och följa naturen även självständigt och upplever att hen trivs naturligt i sin omgivning. Barnet och familjen får välmående av utomhuspedagogik. Leken tillsammans med naturen har blivit ett verktyg att lära och upptäcka för barnet som hämtar positiva erfarenheter för hela familjen. Utomhusverksamhet har blivit en rutin i familjernas vardag som fortsätter även då barnet inte deltar i utomhuspedagogiken längre på daghemmet. Vygotskis tanke var att det barnet lär sig att göra tillsammans med en

vuxen kan hen göra själv i framtiden. Glädjen att vistas ute följer med barnet och familjen.

Leken i utomhusgruppen har erbjudit utveckling till barnets sociala och fysiska kunskaper som Vygotski (Kauppila 2017) tar upp i sina tankar. Bygglekar med olika produkter från naturen utvecklar fysiska kunskaper tillika som barnets sociala kunskaper har förstärkts genom kommunikationen i leken. Barnen har lärt sig att alla hör till gruppen och leken samt att ta alla med i leken. Även fantasin lever ute friare ” barnet har lärt sig att leka utan leksaker”. Enligt Vygotski utgör sociala kunskaper ett underlag för språkets utveckling.

Fröbels (Saari 2021) tanke om att barnet lär sig mera av att göra själv än att bli matad med information syns i enkätsvaren. Barnet har lärt sig att upptäcka sin omgivning och använda naturen för verktyg för leken som att bygga koja eller flod av vattenpölar. På vintern berättar familjerna bygga snöslått och göra snöarbeten. Fröbels modell att ta barnet med i trädgårdsarbetet är igenkännbart med familjerna som deltog i enkäten. Familjerna gör tillsammans olika former av trädgårdsarbete runt året.

Fröbels (Parikka-Nihti et al., 2014) tanke om att barnets inre utvecklas med hjälp av naturen syns i enkätsvaren. Enkäts-svaren berättar att barnen vistas tillsammans utan att välja flick- eller pojklek samt att alla har vänner i gruppen. Detta betyder att barnets sociala kunskaper har utvecklats. ”Barnet sover lugnare och föredrar hälsosam kost tillika som hen gärna vistas ute” betyder att uteverksamheten bidrar till att utveckla barnets fysiska välmående.

Fröbels tankar var att barnet hittar verktyg i naturen så hen får vistas där fritt är igenkännbart i enkätsvaren. Hen berättade att barnet tycker om att lyfta stora stenar och föremål i naturen. Även föräldrar berättar att barnet tycker om att bygga av käppar och stenar och hoppa i vattenpölar samt bygga å och flod av pölen (Saari 2021).

Merewethers (2015) syn om att barnet vill röra på sig och använda sin fantasi utomhuskommer fram även i enkätsvaren. Respondenternas barns som deltagit i utomhusgruppen år 2022 vill göra varierande aktiviteter utomhus runt året. Barnen tycker om att

bygga, leka i pölar, cykla, simma och springa. De vill klättra, hoppa och prova sina gränser fysiskt. Även aspekten att barnet vill komma till daghemmet med iver varje dag berättar om att barnet trivs med verksamheten utomhus.

Jag anser att man kan säga att utomhuspedagogik stöder barnets hälsa genom att barnet sover djupare och har lättare att somna. Barnet är friskare och äter med bättre aptit. Hen får förståelse för betydelsen av hälsosam kost, tillräcklig sömn och utevistelsens betydelse för välmående. Man kan anse att då barnet sover tillräckligt, äter hälsosam kost och får delta i verksamhet som aktiv aktör mår hen bra. Hen får grunden till god hälsa och förutsättningar till att utvecklas inom alla områden. Barnets fysiska, psykiska och sociala välmående påverkas av utomhuspedagogiken.

Barnets lärande utvecklas då hen får motivation av naturen och omgivningen. Barnet har lärt sig att förhålla sig positivt till naturen och är mindre sjuk. Familjens välmående påverkas av utomhuspedagogiken genom att familjen blir delaktigare av planeringen av småbarnspedagogiken samt familjen gör saker tillsammans ute även på fritiden. Småbarnspedagogiken stöder föräldraskapet och familjens välmående genom att erbjuda utevistelse och verksamhet runt året. Vidare har småbarnspedagogiken en viktig uppgift att dela information om faktorer som påverkar barnets välmående och hälsa samt mera information om verksamheten i praktiken till familjerna. Barnet själv och hela familjen får livsglädje och positiva erfarenheter som stöder deras psykiska och fysiska välmående. Familjerna önskade sig utomhuspedagogik till barn i alla åldrar på daghemmet genom detta svar rekommenderar jag att överväga tanken att erbjuda alla åldersgrupper utomhuspedagogik.

8.2 Metoddiskussion

Det är viktigt att forskaren i en kvalitativ studie är så objektiv som möjligt, för att inte det slutliga resultatet skall påverkas. Jag har en positiv inställning till utomhuspedagogik, men har tänkt på att vara så objektiv som möjligt under genomförandet av studieundersökningen. Jag använde mig av kvalitativ undersökningsmetod i studieundersökningen, eftersom målet var att få fram djupare åsikter och upplevelser från familjer som

har eller har haft sitt barn i utomhuspedagogik gruppen på daghemmet året 2022. Genom en kvalitativ undersökningsmetod kan jag gå mer in på djupet eftersom jag kommet närmare deltagarna i enkäten.

Jag valde att göra enkät-undersökning för att jag anser att det lämpade sig bäst i denna forskning. I genomförandet av enkäten använde jag öppna frågor för att kunna få mer fördjupande svar av föräldrarna som har haft sitt barn i utomhusgruppen år 2022. Genom att följa Jacobsens (2012) modell av analysering hade jag möjligheten att få så många aspekter av föräldrar som möjligt med i analysen. Detta gav möjlighet till ett objektivt resultat av undersökningen.

Genom enkät kunde jag låta respondenterna förklara utförligare synpunkter men ändå låta dem delta namnlöst. Som undersökare får ett mer verklighetsförankrat material med hjälp av en kvalitativ studie. Jag anser att resultatet i en kvalitativ studie ofta är intressant och informativt. Utomhuspedagogik hämtar kvalitet till småbarnspedagogiken på flera sätt.

Målsättningen var att få 28 enkätsvar av föräldrarna. Jag var medveten om att det kan vara svårt att få föräldrar att ställa upp på enkätundersökningar. Jag var medveten om risken att utföra enkäten på samma daghem som jag jobbar på kunde påverka deltagaraktiviteten bland föräldrarna. Som väntat var det svårt även denna gång, men till slut fick jag ändå nio föräldrar att ställa upp. Genom att förvandla respondenters svar till hundradelar enligt Ejlertson (2002) modell fick jag mera jämförlighet och tillförlitlighet till resultatet.

Enkätstudie som metod var obekant för mig sedan tidigare. Jag har lärt mig under processens gång lärt oss mycket nytt, bland annat hur frågorna bör utformas för att inte vara ledande.

Jag gjorde examensarbetet ensam vilket jag upplevde tungt och utmanande i flera skeden. Möjlighet till reflektion och diskussion om ämnet har varit liten. Jag har lärt mig att leta efter tillförlitlig forskning och analysera dem. Jag har fått lära mig att skriva analyserande texter och lära mig hur ett examensarbete uppsätts.

En låg svarsprocent kan vara en faktor som påverkar undersökningens validitet och reliabilitet negativt. Jämförbarheten lider av den låga svarsprocenten. Jag anser trots det att svaren vi fick är pålitliga.

Det slutliga resultatet gav en god inblick ur familjens perspektiv och upplevelser samt till hur föräldrar upplever utomhuspedagogiken hälsofrämjande även till hela familjen. Viktigt är det att ändå komma ihåg att resultatet endast redovisar några få familjers tankar och åsikter och kan därför inte gälla alla familjer och barn.

8.3 Förslag på vidare forskning

Eftersom utomhus-verksamhet påverkar barn och familjens välmående på många olika sätt skulle det vara intressant att forska om dessa olika områden mera. Exempel på hur utomhuspedagogik påverkar förebyggande endast för psykiska hälsan är ett område som med fördel kunde gås djupare in på. Eftersom det kan antas få större betydelse framöver. Vidare forskning som rör utvecklingsbehov samt andra aspekter kommer till stor nytta. Även familjer upplevde att barnet lär sig viktig kunskap av verksamheten i utomhuspedagogiken samt att hen lär sig vistas mera utomhus.

Källor

- Adams, S., Savahl, S. (2017). Nature as childrens' space: a systemic review. *The journal of enviromental eduction*, 2017, vol. 48, No. 45, 291-321. Tillgänglig: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00958964.2017.1366160?journalCode=vjee20> Hämtad: 12.11.2022
- Backman, J. (2016). *Rapporter och uppsatser*. Studentlitteratur, Lund
- Björklund, S. (2016). *Uteverksamhetens möjligheter*. Studentlitteratur, Lund
- Brügge, B., Szczepanski, A. (2018). *Pedagogik, didaktik och ledarskap. Om didaktik och att vara lärare och ledare i naturen*. Liber AB, Stockholm
- Ejlertsson, G. (2005). *Enkäten i praktiken – en handbok i enkätmetodik*. Studentlitteratur, Lund
- Elliott, S. (2014). From forest preschool to Bush Kinder – an inspirational approach to preschool provision in Australia. *Australasian journal of early childhood volume 39 number 4*. Tillgänglig: <https://web-s-ebshost-com.ezproxy.ar-cada.fi:2443/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=4&sid=fa57cd21-47aa-49a7-959b-b7976baf5ba6%40redis> Hämtad 1.5.2023
- Folkhälsan. (2023). *Utomhuspedagogik – mera ute*. Tillgänglig: <https://www.folkhalsan.fi/kunskap/daghem-och-skola/utomhuspedagogik/> Hämtad 30.4.2023
- Forssell, A. (2005). *Boken om pedagogerna*. Liber, Stockholm
- Fågel, R., Jussila, V., Sarkkinen, S. (2021). *Ilo kasvaa ulkona – Luontotoiminnan käsikirja*. Tillgänglig: <file:///C:/Users/35840/Desktop/Material/ilo-kasvaa-ulkona-luontotoiminnan-kasikirja.pdf> Hämtad: 21.10.2022
- Hedberg, P. (2004). *Att lära in ute – Naturskola - Utomhusdidaktik*. Lund: Studentlitteratur
- Hiltunen, P. (2019). *Green exercise for families – what is already known – Literature review for the naturkraft project*. Tillgänglig: <file:///C:/Users/35840/Desktop/Material/Green%20exercise.pdf> Hämtad 21.10.2022
- Hujala, E., Turja, L. (2020). *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. PS-kustannus, Jyväskylä.
- Jacobsen, D. I. (2007). *Förståelse, beskrivning och förklaring – Introduktion till samhälls-vetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*. Studentlitteratur.
- Jacobsen, D. I. (2012). *Förståelse, beskrivning och förklaring – Introduktion till samhälls-vetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*. Uppl. 2:1. Studentlitteratur AB, Lund.

Karila, K., Kinos, J., Virtanen, J. (2001). *Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia*. PS kustannus, Juva

Karolinska institutet. (2022). *Referensguide för APA 7*. Tillgänglig: <https://kib.ki.se/skriva-referera/skriva-referenser-apa-vancouver/referensguider/referensguide-apa-7> Hämtad: 5.2.2023

Kauppila, R A. (2007). *Ihmisen tapa oppia*. PS-kustannus, Juva

Koivula, M., Siipainen, A., Eerola-Pennanen, P. (2022). *Valloittava varhaiskasvatus – oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia*. Hansaprint, Turenki

Kekkonen, M. (2012). *Kasvatuskumppanuus puheena – Varhaiskavattajat, vanhemmat ja lapset päivähoidon diskursiivisella näyttämöllä*. Juvenes Print – Tampereen yliopistopaino Oy, Tampere

Lag om småbarnspedagogik. Finlex (2018). Tillgänglig: <https://finlex.fi/sv/laki/alkup/2018/20180540?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=812%2F2000> Hämtad: 21.10.2022

Linköpings Universitet. (2023). Utomhuspedagogik. Tillgänglig: <https://liu.se/forsk-ningsomrade/utomhuspedagogik> Hämtad 30.4.2023

Lämsä, A-L. (2013). *Verkosto vahvaksi – toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa*. PS-kustannus, Juva

Meremether, Jane. (2015). Young childrens' perspectives of outdoor learning spaces – what matters. *Australasian journal of early childhood volume 40 issue 1*. Tillgänglig: <https://journals-sagepub-com.ezproxy.arcada.fi:2443/doi/epdf/10.1177/183693911504000113> Hämtad 1.5.2023

Niklasson, L., Sandberg, A. (2010). *Children and the outdoor environment*. Mälardalen University, Västerås

Ojala, M. (2020). *Perusteita ja haasteita varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja koulun alun kehittämiselle erityisesti lapsen oppimisen ja kehittymisen näkökulmasta*. Unigrafia, Helsinki

Pape, K. (2013). *Lekfullt samspel*. Lärarförlaget, Stockholm

Parikka-Nihti, M., Suomela, L. (2014). *Iloa ja ihmettelyä – ympäristökasvatus varhaislapsuudessa*. PS-kustannus, Juva

Harris, R., Bilton, H. (2019). Learning about the past: exploring the opportunities and challenges of using an outdoor learning approach., *Cambridge journal of education*, vol 49, No 1, 69-91 Tillgänglig: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/0305764X.2018.1442416> Hämtad: 3.3.2023

- Ryen, A. (2004). *Kvalitativ intervju – från vetenskapsteori till fältstudier*. Liber, Malmö
- Saari, A. (2021). *Kasvatusteoria antiikista nykypäivään*. Gaudeamus, Tallinna
- Sandell, K. (2004). *Var ligger utomhus? Utomhusdidaktik*, Studentlitteratur, Lund
- Szczepanski, A. (2007). *Uterummet - ett mäktigt klassrum med många lärmiljöer* Studentlitteratur, Lund
- Skar, M., Gundersen, V., O'Brien, L. (2016). How to engage children with nature : why not just let them play?., *Children´s geografies*, vol 14, No 5, 527-540 Tillgänglig: <https://doi.org/10.1080/14733285.2015.1136734> Hämtad: 29.1.2023
- Suomen latu. (2023). *Varhaiskasvatus*. Tillgänglig: <https://www.suomenlatu.fi/ulkoile/lastentoiminta/lasten-ja-perheiden-ulkoiluvinkit/varhaiskasvatus.html> Hämtad 30.4.2023
- Suomen latu. (2023). *Luonto toimintaympäristönä*. Tillgänglig: <https://www.suomenlatu.fi/ulkoile/lastentoiminta/luonto-toimintaymparistona.html> Hämtad: 30.4.2023
- Utbildningsstyrelsen. (2022). *Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2022*. Tillgänglig: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Grunderna_for_planen_for_smabarnspedagogik_2022_0.pdf Hämtad: 21.10.2022
- Talentia. (2022). *Varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäväkuva*. Tillgänglig: <https://www.talentia.fi/nain-vaikutamme/talentia-vaikuttaa-varhaiskasvatuksessa/varhaiskasvatuksen-sosionomin-tehtavakuva/> Hämtad: 5.2.2023
- Talentia. (2023). *Socionomen inom småbarnspedagogiken får nya redskap till för att stöda hela familjen*. Tillgänglig: <https://www.talentia.fi/talentia-lehti/socionomen-inom-smabarnspedagogiken-far-nya-redskap-for-att-stoda-hela-familjen/> Hämtad: 16.5.2023
- TENK. (2021). *God vetenskaplig praxis*. Tillgänglig: <https://tenk.fi/sv/forskningsfusk/god-vetenskaplig-praxis-gvp> Hämtad: 29.10.2022
- Vaaramo, S. (2021). *Osallisuutta etsimässä*. Tillgänglig: <https://www.theseus.fi/handle/10024/503395> Hämtad: 7.10.2022

Bilagor

Bilaga 1 Följebrev

Bästa förälder,

Jag studerar på yrkeshögskolan Arcada till socionom och gör ett examensarbete med ämnet utomhuspedagogikens inverkan på familjens välmående i småbarnspedagogiken.

Enkäten handlar om hur ni som föräldrar upplevt utomhuspedagogiska gruppen. I examensarbetet vill jag hämta fram utomhuspedagogikens inverkan på välmående för barnet och familjen. Era åsikter är viktiga för att förbättra mitt arbete.

Frågeformuläret skickas till de familjer som haft sitt barn i utomhuspedagogiska-gruppen år 2022.

Inga personuppgifter kommer att samlas in.

Nedan finns frågorna. Den ifyllda blanketten lämnas i kuvertet till daghemmets personal eller i daghemmets postlåda som finns bredvid dörren. Sista inlämningsdag är 6.4.2023.

Hälsningar Monika Lumislahti

epost: XXXXXX

Frågor:

1. Har du som förälder fått tillräcklig information om utomhuspedagogikens inverkan på barnet? Hurudan information skulle du ha önskat?
2. Hur har ert barns förhållande till naturen förändrats då hen har deltagit i utomhusgruppen?

3. Hurudana förändringar har ni upplevt i barnets hälsa eller välmående? (ex. sömn, aptit, koncentration eller annat)
4. Hurudan verksamhet utomhus hämtar glädje till ert barn eller er som familj?
Ge gärna exempel
5. Övriga tankar och kommentarer

Tack för dina svar!

Handledare: XXXXXX

epost: XXXXXX

Bilaga 1b Följebrev på finska

Hei

Opiskelen Ammattikorkeakoulu Arcadassa sosionomiksi. Teen opinnäytetyötä ulkopedagogiikan terveystaustuksista lapselle ja perheelle varhaiskasvatuksessa.

Oheisella kyselylomakkeella kerään tietoa, miten te vanhemmat olette kokeneet lapsenne osallistumisen ulkoryhmään. Opinnäytetyössäni haluan tuoda esiin ulkopedagogiikan vaikutuksista perheen hyvinvointiin. Teidän vanhempien mielipiteet ovat arvokkaita.

Kyselylomake jaetaan perheille, joilla on ollut lapsi ulkoryhmässämme vuonna 2022.

Henkilötietoja ei kerätä.

Alla on kysymykset. Täytetyn lomakkeen voi jättää kuoressa päiväkodin henkilökunnalle tai päiväkodin oven vieressä olevaan postilaatikkoon. Viimeinen vastauspäivä on 6.4.2023

Terveisin Monika Lumislahti
sposti: XXXXX

Kysymykset:

1. Oletko saanut riittävästi tietoa ulkopedagogiikan terveysvaikutuksista lapselle?
Millaista tietoa olisit toivonut?
2. Miten lapsenne suhde luontoon on muuttunut ulkoryhmän aikana?
3. Millaisia hyvinvointiin tai terveyteen liittyviä muutoksia olet havainnut lapsesasi ulkoryhmän aikana? (esim. ruokahalu, unimuutokset, keskittyminen tai jotain muuta)
4. Millainen ulkotoiminta tuo iloa lapsellenne tai perheellenne? Anna mielellään esimerkkejä
5. Ajatuksia ja mielipiteitä!

Kiitos vastauksistasi!

Opinnohjaaja: XXXXX sposti: XXXX

Bilaga 2

Anhållan om forskningslov

Bakgrundsuppgifter:

Studerande: Monika Lumislahti, epost: XXXXXX

Studieinrättning: Arcada

Typ av examen/projekt: Examensarbete

Projektens namn: Utomhuspedagogikens inverkan för familjens välmående

Handledare: XXXXX, epost: XXXXXX

Sammandrag av planen för arbetet:

Jag studerar till socionom inom småbarnspedagogik. I studierna ingår ett examensarbete. Examensarbetets syfte är att hämta svar på hur utomhuspedagogiken påverkar barnets och familjens hälsa och välmående.

Vi har öppnat en ny utomhuspedagogiksgrupp i januari -22. Nu önskar jag genomföra en enkät till barnens föräldrar. Enkäten handlar om hur föräldrarna har upplevt förändringar i barnets välmående då hen har deltagit i utomhuspedagogiken. Enkäten skickas ut till de föräldrar som hade sitt barn i utomhuspedagogiska gruppen året 2022. Inga personuppgifter samlas. Familjerna får information om vad enkäten gäller samt hur deras uppgifter används. Deltagandet i enkäten är frivilligt. Eftersom vi har föräldrar som har finska som modersmål har jag formulerat en blankett även på finska.

Blanketten har fem frågor:

1. Har du som förälder fått tillräcklig information om utomhuspedagogikens inverkan för barnet? Hurudan information skulle du ha önskat?
2. Hur har ert barns förhållande till naturen förändrats under deltagandet i utomhusgruppen?
3. Hurudana förändringar har ni upplevt i barnets hälsa eller välmående? (ex. sömn, aptit, koncentration eller annat)
4. Hurudan verksamhet utomhus hämtar glädje till ert barn eller er som familj?
Ge gärna exempel
5. Övriga tankar och kommentarer!

1. Oletko saanut riittävästi tietoa ulkopedagogiikan terveysvaikutuksista lapselle?
Millaista tietoa olisit toivonut?
2. Miten lapsenne suhde luontoon on muuttunut ulkoryhmän aikana?
3. Millaisia hyvinvointiin tai terveyteen liittyviä muutoksia olet havainnut lapsessasi ulkoryhmän aikana? (esim. ruokahalu, unimuutokset, keskittyminen tai jotain muuta)
4. Millainen ulkotoiminta tuo iloa lapsellenne tai perheellenne? Anna mielellään esimerkkejä
5. Ajatuksia ja mielipiteitä!

Genom undersökningen vill jag utveckla utomhuspedagogiken vidare samt få information om familjens önskemål gällande utomhuspedagogikens innehåll i verksamheten i småbarnspedagogiken. Genom enkätundersökningen vill jag få svar på hur barnets och familjens välmående påverkas av utomhuspedagogiken.

Enkätundersökningen planeras att genomföras i mars/april 2023.

Till anhållan om forskningslov bifogas planen för examensarbetet.

Orimattila

14.3.2023

Monika Lumislahti

Monika Lumislahti